

Maturitní otázky Ekonomika

2	Pojištění	2
3	Management	3
4	Logistika a zásobování	4
5	Obchodní korporace	5
6	Bankovní systém	6
7	Národní hospodářství	8

2 Pojištění

3 Management

4 Logistika a zásobování

5 Obchodní korporace

6 Bankovní systém

> Jaký je v ČR bankovní systém

Dvoustupňový bankovní systém

1. Česká Národní Banka
2. ostatní banky

> ČNB

⇒ sídlo v Praze

⇒ vznikla 1. 1. 1993

(po rozpadu České a Slovenské Federativní Republiky – ČSFR)

⇒ nejvyšším orgánem **bankovní rada**

⇒ cílem je **udržovat inflaci** a zabezpečit **stabilitu měny**

⇒ zřízena zákonem **O České národní bance**

> Čím je zajištěna nezávislost ČNB

Nezávislost spočívá danou existencí v **ústavě**, do které je možno zasahovat pouze **zákony**. Bankovní radu tvoří **7 členů**, které jmenuje sám **prezident České republiky** a odvolat jdou jen z důvodů daných zákonem. Nesmějí přijímat rozkazy od vlády.

> Vyjmenuj orgány ČNB

Nejvyšším orgánem je sedmičlenná **bankovní rada**, jmenována prezidentem **na šest let**, kde žádný z členů nesmí zastávat funkci více **než dvakrát**.

Nejvyšším představitelem je **guvernér**. Dále radu tvoří **dva viceguvernéři** a **čtyři další členové** s vysokou odborností.

> Jaké funkce má ČNB

1. Cenová stabilita

svými procesy ovlivňuje inflaci a tím pomáhá stabilitě koruny

2. Emise hotových peněz

jako jediná banka má právo tisknout více peněz a zároveň je může stahovat z oběhu

3. Řízení peněžního oběhu, platebního styku a zúčtování bank

každá banka má účet u ČNB a mezibankovní převody jsou tedy spravovány právě ČNB

4. Bankovní dohled

sleduje činnost bank, spravuje jejich licence k činnosti

5. Ostatní činnosti

vede účty bankám, poskytuje úvěry, spravuje účet státu (a jeho dluh)

> Jaké jsou nástroje ČNB

1. Diskontní sazba

sazba, za kterou si obchodní banky mohou ukládat peníze

2. Repo sazba

základní úroková sazba pro termínované vklady a cenné papíry

nízká inflace ⇔ vysoká inflace

ČNB sníží sazbu ⇔ ČNB ji naopak zvýší

3. Lombardní úvěr

doplňková sazba pro poskytování úvěrů bankám – movité věci zástavou

4. Povinné minimální rezervy

určité % z vkladů klientů u bank musí být uloženo u samotné ČNB

5. Pravidla likvidity

určuje strukturu aktiv a pasiv

6. Operace na volném trhu

ČNB obchoduje s cennými papíry

> Vyjmenuj univerzální a specializované druhy bank

Univerzální ⇒ mají **plnou licenci** od ČNB, poskytují širokou škálu služeb všem skupinám zákazníků. Např. ČSOB, Česká Spořitelna, KB atd.

Specializované ⇒ specializují se na **určitý typ služeb, území, klientely**. Například Hypoteční Banka atd.

> Jaké služby nabízejí komerční banky

1. Vkladové služby

→ bankovní (bankovní účet) → Soustřeďuje netermínované vklady, skládají se peníze v hotovosti i bezhotovostní. Disponuje s ním pouze **majitel účtu**, podpis vzor, trvalé, hromadné i jednorázové příkazy. Platební karty k tomuto účtu. Většinou **nízký úrok**.

→ vkladní knížka → Ukládání a vybírání peněz po **předložení knížky**. Může být výpovědní doba.

→ termínovaný vklad → Váže klientův **vklad na určitou dobu**, čím vyšší doba splatnosti, tím **vyšší úrok**. Po uplynutí je vydána částka i s úrokem.

→ devizový účet → Je veden ve volně směnitelné **zahraniční měně**.

→ stavební spoření → Klient **pravidelně spoří** určitou částku, po dobu **minimálně šesti let**. Má nárok na **příspěvek od státu**, maximálně **tři tisíce korun** ročně. Může zažádat i o **stavební úvěr**.

2. Úvěry

Dle doby splatnosti:

- ↪ krátkodobé (do 1 roku)
- ↪ střednědobé (do 4 let)
- ↪ dlouhodobé (nad 4 roky)

Dle zajištění:

- ↪ zajištěné
 - zástavou **nemovitosti** či **movitosti** (odhad ceny, výpis z katastru, doklady o vlastnictví, nabyvatelský doklad)
 - **ručitelem** nebo **zárukou** (zavazuje se, že v případě nesplacení dluhu ho zaplatí, může ručit i banka)
- ↪ nezajištěné
 - ničím se neručí

Dle způsobu poskytování:

- ↪ kontokorentní → bankovní účet s **vlastními zdroji**, kde se ale dá **čerpat do mínusu**; v případě nezaplacení nastává **vysoký úrok**
- ↪ eskontní → banka **odkoupí cenný papír** před **lhůtou splatnosti**, prodejce **získá peníze** dřív, banka si srazí **diskont** a pak požaduje peníze od dlužníka
- ↪ lombardní → úvěr zajištěný **movitou věcí**, je **rizikovější**, než eskontní, takže je i **úrok vyšší**
- ↪ hypoteční → zástavou je **nemovitost**

3. Ostatní bankovní služby

- ↪ TODO

> Vysvětli rozdíl mezi trvalým příkazem a příkazem k úhradě

trvalý příkaz X příkaz k úhradě
trvale se opakuje X jednorázová platba

> Co je bankovní účet, devizový účet

Bankovní účet je **klientův účet** na **jeho jméno** a v **národní měně**. Devizový je **klientův účet** v **cizí měně**.

> Debetní x kreditní karta

debetní karta X kreditní karta
platební karta X forma úvěru, platby
k běžnému účtu se bezúročně splácejí do 45 dní

> Vyjmenuj druhy šeků

Soukromý – vystaven subjektem, který má účet u banky
Bankovní – vystavuje jej banka, kvalitní a vždy krytý

> Na přiloženém šeku udělej křížkování a vysvětli, co to znamená

udělám **dvě vodorovné čáry** na šeku, může být vyplacen pouze na bankovní účet

> Směnka – jak se dá napsat

Dá se napsat na **jakýkoli podklad** (klidně i na tácek pod sklenici), musí být uvedeno, že **jde o směnku**.

> Směnka – druhy

- ⇒ vlastní → obsahuje slovo **zaplatím**
- ⇒ cizí → obsahuje slovo **zaplatte**
- ⇒ vista → splatná **kdykoli** po **předložení**
- ⇒ lhůtní směnka vista → po **předložení** začne běžet **lhůta splatnosti**

7 Národní hospodářství

> Co je národní hospodářství

jedná se o **souhrn** všech **činností** splňující hospodářský charakter na **území ČR**.

> Vyjmenuj 4 sektory NH a jejich příklady

1. **primární** – základní získávání surovin, zemědělství, dřevorežba, těžarství ...
2. **sekundární** – zpracovatelský průmysl, také stavební, výrobní ...
3. **terciární** – doprava, pošta, pohostinství, peněžnictví, služby ...
4. **kvadrální** – věda a výzkum

> Vysvětli pojmy:

⇒ HDP

↪ **Hrubý Domácí Produkt** – jedná se o **souhrn** statků a služeb na **území ČR**

⇒ HNP

↪ **Hrubý Národní Produkt** – jde o **souhrn HDP** sečteného s **tvorbou Čechů v zahraničí**

⇒ ČDP

↪ **Čistý Domácí Produkt** – od **HDP** odečteme **opotrebení kapitálu**

> Šedá ekonomika x černá ekonomika

Do **šedé ekonomiky** patří například **podplácení** úředníků pro **získávání úlev**, či **státních zakázek**. Do **černé ekonomiky** patří **přímé porušování zákonů**, prodej **ilegálních drog**, **praní peněz** z takových činností.

> Hospodářský cyklus

Cyklus nemá přesně stanovenou dobu trvání, ale má tvar podobný sinusoidě. Začíná se vždy na vrcholu, klesá se ke dnu daného cyklu (nikdy nedosáhneme nuly), pak zase začne růst k novému vrcholu a cyklus začíná znovu.

1. Krize

↪ **pokles** – klesá **poptávka** i **investice**, klesá tedy **výroba** a **zvyšuje se nezaměstnanost**, tím ještě více klesá **poptávka**.

2. Deprese

↪ **dno** – **HDP kleslo na minimum** v daném cyklu (nikdy ale není nulové), podniky vyhlásují bankrot, **nezaměstnanost** je **maximální**, naopak **výroba** zas **minimální**.

3. Expanze

↪ **oživení** – **roste výroba** a **klesá nezaměstnanost**, zvyšují se **mzdy**, tím i **roste poptávka**.

4. Konjunktura

↪ **vrchol** – **výroba dosahuje maxima** a **nezaměstnanost minima**, **HDP** není jen vysoko, ale **zpravidla výš**, než bylo **před krizí**, lidé **poptávají všechno**, ale **trh se rychle přesytí**, tedy **cyklus začíná nanovo**.

> Vnější příčiny

↪ **populační změny** – při náhlém nárustu populace **vzniká** **zvýšená poptávka** po určitých druzích zboží, při **poklesu** populace je pak **trh přesycen** nadbytečným zbožím

↪ **vynálezy a inovace** – nové výrobky mohou rychle nahradit staré, vzniká tak **zvýšená poptávka** po **nedostatečné novotě** a je **nadbytek** nežádané **staroty**

↪ **války a politické změny** – omezí se **dovoz** nebo **vývoz zboží**, což ovlivní **stav trhu**, můžou nastat i **krize** spojené s **typem zboží**, kterého je tu **nedostatek** (například ropa)

> Vnitřní příčiny

↪ **spotřeba** – **vývoj ekonomiky** určuje, zda lidé **šetří** nebo **nakupují** zboží

↪ **podnikové investice** – s **investicemi** podniku **roste** i **pracovní příležitosti**

↪ **činnost státu** – stát může ovlivnit vývoj **hospodářského cyklu** pomocí **rozpočtové** a **peněžní ekonomiky**; projevuje se v **daních**, **pojištění** v **nezaměstnanosti**, **státními výdaji** na **výstavbu** ...

> Vysvětli:

inlace – **růst cenové hladiny** za určité období (většinou ročně)

deflace – opak **inlace**, **nejedná se ale o vítaný jev**, protože populace **přestává věřit** v **hodnotu peněz**

spotřební koš – **souhrn 675 výrobků** ze všech odvětví, jejichž cenu sledujeme (když se zvýší cena bot o 20 %, ale klesne cena masa o 25 %, tak se **nejedná o inflaci**)

> Druhy inflace

mírná (do 10 %) – tato míra je považována za **zdravou**, ekonomiku nijak negativně neovlivňuje

pádívá (do 100 %) – tato míra je považována za **škodlivou**, může **snížovat životní úroveň** a **zpomalovat ekonomiku**

hyperinflace (nad 100 %) – extrémně nebezpečná, může vést až k **rozvratu ekonomiky** a k **návratu k směnnému obchodu**

> Nezaměstnanost

míra nezaměstnanosti = $\frac{\text{počet nezaměstnaných}}{\text{celkový počet aktivního obyvatelstva}} \times 100$

dobrovolná – může **pracovat**, ale **nechce**

nedobrovolná – **chce pracovat**, ale **nemůže najít práci**

frikční – **krátkodobá**, vzniká **po odejití** z jedné práce **před nastoupením** do nové

strukturální – jedno **odvětví** pomalu **upadá**, pracovníci v něm **vyškoleni** tedy **nemohou najít práci**, řešením je **rekvalifikace** do **vzrůstajícího odvětví**

cyklická – **vychází z hospodářského cyklu**, jde o **nezaměstnanost** v období **recese**

sezónní – jedná se o **práce**, které **jde vykonávat** jen v **určitém sezónu**; **prodáváci zmrzlin**, **pracovníci na lyžařských střediscích** ...

> Mezi ekonomicky aktivní obyvatelstvo nepatří

důchodci, **studenti**, **ženy v domácnosti**, **rentiéři** (žijí z **úroků**, nebo **dědictví**)

> SALDO OBCHODNÍ BILANCE

Je **rozdíl** mezi **exportem** a **importem**. Může být **kladná** (**vývoz** je **vyšší** než **dovoz**) nebo **záporná** (**dovoz** je **vyšší** než **vývoz**).